

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Buta méhecske és okos méhecske

Kisfiú koromban volt nekünk odahaza egy bábszínházunk. Megemlítettem egyszer a bábszínházat Földigszakáll bácsinak, falucskánk bölcs öregének, és Földigszakáll bácsi ezt mondotta. „De hiszen ez nagyszerű! Te szívesen tanítgatod a jóra gyermektársaidat, eszelj hát ki négy-öt mesécskét, és játszd el nekik bábukkal! Meglátod, többre mégy vele, mint a pusztá szóval.”

Igen megörültem az érdekes feladatnak. Eszembe jutott azonban, hogy nemsokára születésnapja lesz édesanyámnak, és elhatároztam, hogy legelőször is az ő számára találok ki valami mulatságos históriát, bábszínházat játszom neki születésnapjára ajándékkul. A históriát hamarosan ki is találtam, és hozzákezdtem a munkához. Bábukat csináltam, egy kistörpét meg egy méhecskét, színes virágokat készítem papirosból, háttérrel festettem, és mindezt nagy titokban, hogy ne is sejtse édesanyám, mire készülök, és annál nagyobb legyen a meglepetése, öröme.

Egy délután aztán megkértem Földigszakáll bácsit, hogy jöjjön át hozzánk, eljátszom neki a bábjátékomat, s ha valami hibát talál benne, igazítsa ki. Földigszakáll bácsi leült szobámban a bábszínház elé, én meg beleálltam a színházacskába, és elkiáltottam a címet: Az okos méhecske. Széthúztam zsineggel a függönnyt, és megkezdődött az előadás. A háttérre festett méhkasból egy kis ezüstkannával kibújt egy méhecske. Persze sokkal nagyobb volt az igazinál. Hosszú, vékony pálcikán mozgatam a fejem fölött, és valahogy így beszéltem helyette: „züm-züm, nézzük csak, nyílnak-e már a virágok, kezdek-e már a mézgyűjtést!” Azzal már nyúltam is másik kezemmel a nagy, tarkabarka virágokhoz, és egyenként feltoltam őket a színpad pereme fölé. A méhecske örvendezve odaröpült az egyikhez, és kannáscskájával belebújt a kelyhébe. Ekkor gyorsan fel-

húztam a jobb kezemre a másik bábút, az kesztyűbábú volt, egy vigyorgós ábrázatú kistörpe, aféle rossz gyerek. Észrevette, hogy a méhecske dolgozik az ingó-lengő virágkehelyben, elbújt a virág nagy szirmai alá, és amikor a méhecske előbújt, elvette tőle a kannát. A méhecske sírva fakadt, leült a színpad párkányára, és csak úgy rázta a zokogás: „Brühühü, brühühü... Add vissza a mézet, kistörpe...” „Eszem ágában sincs!” „Ha nem adod vissza, megszúrlak!” „Azt próbáld meg!” És már emelte is a kannáscskát, hogy szájába csorgassa a mézet. De valahányszor emelni kezdte, a méhecske haragos zümmögéssel feléje röpült. Végül is megsokallotta a fiú, hogy nem ihat, felkapott egy dorongot, és bumm!, lecsapott vele a méhecskére. De a méhecske akkor már a másik oldalon kukszolt. Csapott a gyerek ismét, de hopp, a méhecske már vissza is röpött az előbbi helyre. Csapás, röpítés, csapás, röpítés, ötször, hatszor, gyorsan. Ezt most már a méhecske sokallotta meg, fenyegető zümmögéssel a törpécske felé szállt, kergette körben a réten, és egyszerre csak ráröppent a feje búbjára, kocós, bozontos hajára. Megállt a törpécske, szemlélődött, de a méhecskét nem látta sehol. Kényelmesen letelepedett hát, csettintett a nyelvvel, és emelte ismét a szája felé a kannát. Mozdult azonban a méhecske is, és beledöfte fullánkját a törpécske füle hegyébe. Azzal kikapta a kezéből a kannát, és huss!, beröppent vele a kasba. A fiú óbégatva, fülét fogva elszaladt, a méhecske meg előröppent, röpdösött és ujjongott.

Azt hittem, Földigszakáll bácsi tapsolni fog. De csak mosolygott, és ezt mondotta: „Mulatságos a színdarabod, az igaz. De van benne két nagy hiba is. Az okos méhecske – így mondtad a címet, de olyan buta méhet mutattál be, amilyen talán nincs is a világon. Az okos méh jól tudja, hogy rövid a nyár, és nem tölt el

ennyi időt azzal, hogy visszacserezzen egyetlen kannácska mézet. Hiszen ez alatt az idő alatt tíz kannányit is gyűjthetett volna. Az okos méh nem áll meg a gyűjtésben ilyen semmiség miatt, sem nem sírdogál, sem nem dühösködik, hanem továbbbszáll és gyűjt. A másik hiba, hogy megszúrja ugyan a kistörpét, de neki magának semmi baja sem történik. Tudhatná, hogy ha fullánkot bocsájt ki a méh, elveszíti az életét. No de se baj, hozz csak ide még egy kannácskát meg egy kisebb mézes bödönfélét, most én játszom el neked a bábjátékot, kijavítva.”

A méhecske sírdogálásait ugyanúgy játszotta Földigszakáll bácsi is, mint én. Akkor azonban odahajolt a méhecskéhez legközelebb álló virágszál, és vékony, kedves virághangon – már amennyire Földigszakáll bácsitól ez kitelt – így énekelt neki:

*Szállj, szállj, szállj,
kis méh, meg ne állj!
Mézzel kínál erdő, berek,
nem a világ egy rossz gyerek!
Szállj, szállj, szállj,
kis méh, meg ne állj!*

Abba is hagyta tüstént a sírást a méhecske, beröppent a kasba, és egy pillanat múlva másik kannácskával bújt ki. A rossz gyerek már csorgatta is a mézet a szájára, de a méhecske nem törődött vele, háromszor is vitt ezalatt mézet a kasba. Amikor kiürült a rabolt kanna, a törpécske ismét el akart bújni egy nagy, tarkabarka virág szirmai alá, hogy újabb mézhez jusson. A virág azonban elhúzódott tőle, és belesüllyedt a földbe. Ámuldozva és megdöbbenően bámulta a gyerek a virág hült helyét, a méhecske meg ezalatt ismét beröppent egy kanna mézzel. Lopózkodott a gyerek egy másik virág felé, de az is elhúzódott tőle, bújt be a földbe.

Most már megdühödött a rossz gyerek, rohant virágtól virághoz, de bárhová lépett, ott tüstént félrehúzódtak, földbe bújtak a virágok. A méhecske

zavartalanul hordta a mézet, a gyerekek meg mint egy félbolond száguldoztak a réten, s végül is minden virág elbújt előle. Ekkor megértette, hogy irtóznak tőle a virágok, eltakarta az arcát, szégyenkezett, töprengett. Aztán egyszerre csak – mint akinek eszébe jut valami – felkapta a fejét, elszaladt egy pillanatra, és egy kicsiny bődön mézzel tért vissza. Bedugta a mézet a kas kapucskáján, és ebben a pillanatban, mint valami varázsütésre, ismét kinőtt a réten minden virág. A törpécske ugrált, táncolt örömeiben, örvendezve csapongott a virágok fölött a méhecske is, és a sok virág is táncolt, lengedezett.

Nagyon örültem, hogy ilyen szép ajándékot adhatok édesanyámnak, és nagy titokban gyakorolgtam a bábjátékot. A bátyám, Gyopár is végignézte egyszer, megfigyelte azt is, miként táncoltatom egyszerre az összes virágokat, hogyan akasztom a kannát a méhecske lábára, de nem gyanítottam ebből semmi rosszat. A születésnap délutánján is nyugodtan mentem el játszani a faluvégi rétre. Úgy terveztem, hogy uzsonnára hazamegyek, és majd utána állok elő az ajándékkal. Sok vendég is hivatalos volt hozzánk ezen a napon uzsonnára. Meglepett tehát, amikor hazaértem, hogy milyen nagy a csönd. Csodálkozva lépkedtem hátra a házuk mellett a kert felé. A házuk sarkánál azonban nem jutottam tovább. Ott ugyanis – amint mondani szokás – földbe gyökerezett a lábam. Ott ült a sok vendég a kertben, háttal felém, köztük édesanyám is. Előttük meg ott állt a bábsház. Figyelték az előadást, és kihallatszott a bábsházból Gyopár hangja. Éppen ezt mondotta. „Látod, méhecske, az enyém lett a mézed, hehehe!” Az volt az első gondolatom, hogy odarohanok, feldöntöm a bábsházat, és kiabálom: „Ezt én találtam ki édesanyám születésnapjára! Ez az én ajándékom! Nem Gyopáré!” Ehelyett azonban ömleni kezdett a könnyem, és már szaladtam is ki a kertünk-ből, be a szemközt lévő erdőbe, leroskadtam a fűbe, és zokogtam, zokogtam...

Este édesanyám odaült az ágyam szélére, és aggódva megsimogatott: „Mi bajod van, Mohácskám? Uzsonnára sem

jöttél haza... Mondd meg nekem, mi történt! Megbántott valaki?” Azt határoztam el az erdőben, hogy senkinek sem szólok a fájdalmamról, de most mégsem bírtam elhallgatni. Odabújtam édesanyám karjába, és újból kitört belőlem a zokogás: „Én találtam ki azt a... színdarabot... édesanya... születésnapjára... de Gyopár... ellopta tőlem...” Gyopár átkiáltott az ágyából: „Dehogyan loptam el, kikérem magamnak! Én sok mindent másképp csináltam bennel!” Ez persze hamis beszéd volt, mert ha változtatott is egyet-mást, a történet is, a mesealakok is ugyanazok voltak. Édesanyám azonban megörült, hogy nem bizonyul lopás az egyik fiára, és vigasztalt engem: „Holnap majd eljátszod nekem, Mohácska!”

De nem játszottam el. Tudni sem akartam többé a bábsházról. A törpeházi gyerekek azonban nagyon is akartak tudni róla. Elterjedt a híre Gyopár előadásának, és mindennap beállított egy-egy csapat kistörpe: nekik is játssza el Gyopár azt a méhecskés színdarabot. Gyopár gúnyosan rám vigyorodott, felállította a bábsházat, én meg elsomfordáltam hazulról, és töprengtem. Vermet ássak az útjába valahol? Nem, az nem jó, kitörheti a lábát. Elmondjam mindenkinek, hogy tolvaj? Az sem jó... Csúnya dolog rossz hírért költeni, és mondhatja is, hogy neki is eszébe juthatott ugyanaz. Viszketőport szórjak az ingébe? Tüsszentőport a könnyveibe? Békát tegyek az ágyába? Nem jó egyik sem. A békára még rá is hengeredhet, s a szegény béka jár rosszul. Vagy lopjak el valamit tőle én is? Pfüj, de-

hogyan, hiszen akkor magam is olyanná lennék, amilyen ő...

Vagy két hét múlva átüzent értem Földigszakáll bácsi. A méhes előtt ültetett le a padra, és hosszú ideig hallgatott. Néztük a kiröppenő, hazaérkező, folytonosan munkálkodó méhecskéket. Aztán csendesen megszólalt: „Bérci Berci el szokta piszogni a délutánt, csak estefelé kezd tanulni ijedten. Kuttykurutty nem eszi a főzeléket, csak azt akarja enni, amit szeret. A kis Kököröcsin minden télen meghűl, mert kabát nélkül kiszaladgál. Rezedáról tudjuk, hogy milyen veszekedős... Ezeket a bajokon mind segíteni akartunk a bábjátékaiddal. Kitaláltál-e már vagy négy-öt mesét?” Elfordított fejjel dűnnyögtem: „Elment a kedvem a bábsházról. Hallani sem bírok meséről.” Egy méhecske rászállt Földigszakáll bácsi kezére. Felemelte kezét, nézegette a kis barátkozót, aztán így szólt: „Azt mondtam neked a múltkor, talán nincs is olyan buta méhecske, amilyenről az első meséd szólt. De úgy látszik, van olyan buta méhecske. Te vagy az, Mohácska. Nem érted meg saját bábjátékok tanítását sem. Megállít röptödben egy rossz gyerek bántalma. Sirdogálsz, keseregsz, s ha jól sejtem, még visszabántáson is töröd a fejed. Ha ilyesmikre pazarolsz időt és gondolatot, akkor persze, hogy hiába várják munkádat az igazi bajok.” És dűdölni kezdett:

*Szállj, szállj, szállj,
kis méh, meg ne állj!
Mézzel kínál erdő, berek,
nem a világ egy rossz gyerek!
Szállj, szállj, szállj,
kis méh, meg ne állj!*

A kezén üldögélő méhecske mintha csak értette volna a dalt, s mintha neki dűdolta volna Földigszakáll bácsi, szárnyra kapott. És szállt, szállt, szállt.

Néhány hét múlva, amikor először mutattam be a törpeházi gyerekeknek a négy új bábjátékot, és utolsóul Az okos méhecskét játszottam el, a gyerekek megkérdezték Gyopártól: „Ezt az utolsót, ugye, te találtad ki?” Gyopár legyintett: „Dehogyan is én! Ezt is Moha! En csak...” Itt abba hagyta, és nevetve elszaladt. Nevetése azonban tele volt örömmel. Úgy örült Gyopár, ahogyan az a játékbeli rossz törpécske, amikor ismét kiemelkedett körülötte a kopár földből a virágrengeteg.